

Nr 171.

Av herr **Mannerskantz** m. fl., *angående beräkning av krigskonjunkturskatt för inkomst av jordbruk.*

Vid inkomstuppskattningen enligt förordningen om krigskonjunkturskatt för år 1942 skall jämförelseinkomsten beträffande jordbruket i regel upptagas till medeltalet av inkomsterna för båda förkrigsinkomståren. Om denna jämförelseinkomst av en eller annan anledning icke är representativ, kan den enligt nyssnämnda författning upptagas till annat belopp, som finnes skäligt. För fysisk person, som av jordbruket haft sin huvudsakliga försörjning, har angivits, att jämförelseinkomsten ej må bestämmas till lägre belopp än 3.000 kronor.

Då anledning synes föreligga att antaga, att liknande regler komma att föreslås i propositionen med förslag till förordning om krigskonjunkturskatt för år 1943 samt då dessa stadganden i praktiken icke visat sig åstadkomma en rätt och rättvis taxering för merinkomst av jordbruk, synes lämpligt att redan nu framlägga förslag, att jämförelseinkomsten skall beräknas till lägst ett belopp, som motsvarar skälig förräntning av i jordbruket investerat kapital, skälig ersättning för personlig arbetsinsats jämte skälig företagarevinst.

Redan genom motioner till 1941 och 1942 års riksdag ha förslag lämnats om en spärregel, innebärande att jordbruket skall tillförsäkras en viss minimiförräntning, innan krigskonjunkturskatt påföres. En sådan regel synes ofrånkomlig. 1942 års bevillningsutskott har dock avstyrkt motionerna i denna riktning och angivit, att även om det i och för sig ej är orimligt att bestämma ett minimum för jämförelseinkomst för jordbruket måste dock en sådan ifrågasatt bestämmelse betraktas såsom alltför schablonmässig och otymplig. Utskottet har icke velat tillbakavisa tanken i sin helhet men rekommenderat beräkningsgrunden för de fall, där jordbruket under förkrigsinkomståren visat underskott eller eljest uppenbart onormala resultat eller där vederbörande ej drivit jordbruket förkrigsinkomståren, m. fl. fall.

Praxis giver dock vid handen, att prövningsnämnderna som regel icke godtagit dessa beräkningsgrunder utan i sådana fall använt som jämförelseinkomst det lägsta angivna beloppet, 3.000 kronor, oavsett jordbruksfastighetens storlek.

Vid inkomstuppskattningen enligt krigskonjunkturskattelagen i fråga om förvärvskällan rörelse har stor hänsyn tagits till en skälig jämförelseinkomst, i flertalet fall beräknad enligt ovanstående grunder. Då inkomst-

uppskattningen för jordbruket icke synes böra ske efter grunder, som äro ogynnsammare än för rörelse, vore det lämpligt att införa en dylik spärrregel för att ernå jämlikhet mellan de olika förvärvskällorna.

Ur folkförsörjningssynpunkt har jordbruket rekommenderats största möjliga ökning av produktionen. I det syftet hava många jordbrukare under krigsåren icke lagt sin jord i träda i samma utsträckning som under förkrigsinkomståren. På grund därav har inkomstökning inträffat under beskattningsåret i jämförelse med förkrigsinkomståren. Genom minskad trädesläggning kan jorden icke bibehållas i kultur, då den ej i samma utsträckning som tidigare kan bearbetas och befrias ifrån ogräs. På grund av mindre tillgång på gödningsämnen försämras jordens tillgång på växtnärsämnen. På grund av bristen på lämpliga fodermedel, t. ex. kraftfoder, minskas också den naturliga gödselns värde. Den rådande bristen på arbetskraft medför också att nödvändiga grundförbättringar, reparationer och underhåll av i jordbruket investerade tillgångar icke kunna ske i samma utsträckning som tidigare.

I 1942 års proposition nr 287 med förslag till förordning om krigskonjunkturskatt för år 1942 har vederbörande departementschef anfört — i anledning av Sveriges Lantbruksförbunds hemställan att skattskyldig inom jordbruket borde beredas samma möjlighet som idkare av rörelse att bli befriad från krigskonjunkturskatt för merinkomst som med bärande sannolikhetsskäl visas hava uppkommit oberoende av förhållanden, föranledda av pågående krig eller dessförinnan rådande krigskonjunktur — att sådan bevisning icke kan tillåtas och hänvisat till den s. k. prisstegringsmetoden. Vi kunna icke inse det riktiga i denna ståndpunkt och anse, att jordbruket i detta avseende blivit missgynnat i förhållande till andra förvärvskällor. Man kan visserligen anföra, att beskattningen principiellt endast avser att träffa den prisstegring, som återstår efter avdrag för omkostnadsökningen och utjämningsavdraget, men genom prisstegringsmetoden kommer man i många fall att beskatta missväxt och annan onormal avkastning av jordbruket.

Med hänsyn till ej endast denna sedan krigsutbrottet fortgående försämring av jordbrukskapitalet utan även det förhållandet, att del av inkomstökningar icke kan bortbevisas — omständigheter som sakna motsvarighet vid inkomstberäkningen ur krigskonjunkturskattensynpunkt för övriga förvärvskällor — synes man för att åstadkomma jämlikhet med övriga förvärvskällor böra införa kompensation för jordbruket i detta avseende i form av ett avdrag, som lämpligast kan beräknas efter samma metoder som det nuvarande utjämningsavdraget.

Vi föreslå, att bestämmelser av huvudsakligen följande innehåll införas i förordningen.

Vid beräkningen av krigskonjunkturskatten å jordbruk må inkomsten under ett vart av förkrigsinkomståren ej sättas lägre än till ett belopp, som

motsvarar 5 procent förräntning å antingen det egna »arbetande kapitalet» eller å detta samt upplånat kapital med avdrag för ränteutgifter, varvid den för den skattskyldige fördelaktigaste beräkningsgrunden skall tillämpas.

Såsom »arbetande kapital» skall anses summan av

1) »fastighetskapitalet», nämligen jordbruksvärdet med avdrag för skogsmarkens värde enligt vid senaste allmänna fastighetstaxering framkomna uppgifter,

2) »driftskapitalet», nämligen värdet av levande och döda inventarier.

Enligt de uppgifter, som finnas anförda i proposition nr 276 till 1940 års lagtima riksdag (sid. 107), synes värdet av jordbrukets »driftskapital» kunna i genomsnitt uppskattas till c:a 30 % av »fastighetskapitalet».

På grund av det ovan anförda hemställas,

att riksdagen vid behandlingen av eventuell proposition om krigskonjunkturskatt för år 1943 måtte besluta att vid taxering till krigskonjunkturskatt beträffande jordbruk

dels införa en spärregel av här antydd art för jämförelseinkomstens beräkning,

dels ock medgiva jordbruket kompensation för extraordinär kapitalförstöring.

Stockholm den 24 januari 1943.

Carl Sundberg.

Axel Mannerskantz.

J. B. Johansson.
